

FILOZOFICKÁ FAKULTA
UNIVERZITY KARLOVY
V PRAZE

27. studentský workshop

Žďárek

Litoměřice

3.–5. prosince 2010

měřítek pravidlem. Cílem příspěvku je proto konkretizovat rozsah a způsob užití stylistických prostředků příznačných pro reprezentativní publikovaná díla (komplikovaná stavba souvětí, slovosledné latinismy, hromadění významově souvisejících výrazů aj.) v neveřejné sféře písemné komunikace prostřednictvím kvantitativní a kvalitativní analýzy epistolárního materiálu. Tvoří jej 17 textů pocházejících z archivu bratrského biskupa Matouše Konečného (tj. ze souboru písemností z let 1600–1620, které byly nalezeny v roce 2006 v Mladé Boleslavi); jedná se o korespondenci mezi duchovním v roli adresáta a šlechtici, měšťany a studenty v roli autorů. Možné zdůvodnění hodnot zjištěných analýzou bude hledáno v jejich souvislosti se stylistickými faktory, především s předpokládaným vzděláním pisatelů, komunikační funkcí sdělení a dobovou situací žánru dopisu.

**GG – FGP – CxG – OMG! – Srovnání metodik
(případová studie)
Kateřina Veselovská**

Cílem referátu je metodologická komparace lingvistických formalismů na příkladu členské negace. Teoretickým východiskem příspěvku je skutečnost, že členská negace se v češtině nedefinuje pouze povrchovou syntaktickou pozicí (před negovaným členem/frází), ale primárně sémanticky – podle dosahu negačního operátoru, ať už se povrchově realizuje na predikátu, nebo jako částice. Na základě zkoumání korpusového materiálu (SYN2005 a PDT 2.0) formulujeme exaktní pravidla pro chování členské negace v češtině a vymezíme její vztah k negaci větné, následně se budeme zabývat možnostmi zachycení tohoto jevu v generativním, funkčně generativním a konstrukčním přístupu k jazyku.

**K staročeskému substantivu *břuch* a jeho čeledi
Kateřina Voleková**

Ve svém příspěvku představím staročeské substantivum *břuch* (*břucho*) a jeho bohatou čeleď (*břucháč*, *břuchatý*, *břuchoplncě*, *břuchový*, *břušce*, *břúško* a další), kterou zpracovávám pro Elektronický slovník staré češtiny. Zaměřím se na jejich význam a postavení ve staročeské slovní zásobě. Kromě základního označení části těla (srov. synonyma *pupčen*, *teřích*, *žaludek* a *život*) rozšířil výraz *břuch* své sémantické pole o speciálnější významy („nitro, niterná vlastnost“; „vypouklá část lodi, lodní kýl“ ap.). Totéž platí i pro deminutiva *břušce*, *břušec*, *břúšek* a *břúško*, která se například stala lékařským termínem pro mozkový lalok. Expresivní zabarvení mají odvozená substantiva označující osobu, která se oddává nadměrnému požívání jídla a pití (*břucháč*, *břuchoplň*, *břuchoplncě*) a hapax legomenon *břuchodřvi* ze slovníkového textu je zase příkladem kompozita napodobujícího německý vzor (*buch dore*). Významy uváděných slov budou hojně doloženy citací ze staročeských památek.

**Otázka „pulérovanosti“ stylu příležitostné soukromé
korespondence období humanismu
Anna Zitová**

Příspěvek navazuje na nemnohé poznámky o humanistických listech v dosavadní literatuře, především na jistou Havránkovu váhavost, zda byla v případě soukromých dopisů kultivace stylu podle soudobých lingvoestetických

PROGRAM:

Pátek 3.12.

Moderátor: Jan Chromý

16.40–16.50 *zahájení workshopu*

16.50–17.10 František Martínek: K transkripci starších textů – jak zachycovat (zdánlivě) nepravidelnosti?

17.10–17.30 Kateřina Voleková: K staročeskému substantivu *břuch* a jeho čeledi

17.30–17.50 Anna Zitová: Otázka „pulérovanosti“ stylu příležitostné soukromé korespondence období humanismu

17.50–19.20 *večeře*

Moderátor: Lucie Medová

19.20–19.40 Lucie Válková: Způsob sběru a zpracování dat pro mluvené korpusy ÚČNK FF UK v Praze

19.40–20.00 Michaela Hejná: Proč dialektologie?

20.00–20.20 Jan Chromý: Připravenost a nepřipravenost v psané produkci

Sobota 4.12.

Moderátor: Oldřich Uličný

10.30–10.50 Martin Janečka: Text jako fraktál – text jako znak

10.50–11.10 Jiří Milička: Struktura věty z pohledu frekvence a délky slova

11.10–11.30 *přestávka*

11.30–11.50 Václav Lábus: Hora, jež pětkrát změnila své jméno

11.50–12.10 Kateřina Čechová: Co prodává Krakonoš aneb Sémantika značky

12.10–14.00 *oběd*

Moderátor: Eva Lehečková

- 14.00–14.20** Vojtěch Diatka: Repetice v hindštině a jiné techtle mechtle
14.20–14.40 Kateřina Veselovská: GG – FGP – CxG – OMG! – Srovnání metodik (případová studie)
14.40–15.00 Jiří Pergler: Koreference a typy reference v češtině
15.00–15.20 *přestávka*
15.20–15.40 Olga Píšová: Jazyk a styl psané české publicistiky v roce 1989 v porovnání s rokem 2009
15.40–16.00 Klára Soukupová: Paratexty autobiografických textů
16.00–16.20 Denis Jerie: Jazykový rozbor diplomatických depeší československých vyslanců z roku 1938
16.20–16.40 *přestávka*

Moderátor: Jan Chromý

- 16.40–17.00** Hana Prokšová: Barvy ovoce a ovocné barvy v češtině
17.00–17.20 Jakub Kopecký: Komunikační funkce a intencionální sémantika
17.20–17.40 *přestávka*
17.40–18.00 Eva Lehečková: Deadjectival verbs and degree adverbs
18.00–18.20 Lucie Medová: Kam se podělo „i“?
18.20–18.40 Lenka Uličná: Příslovce a predikativa
18.40–20.00 *večeře*

Moderátor: Lucie Medová

- 20.00–20.20** Martin Beneš: Teoretické a metodologické důsledky tzv. vnitrojazykové enantiosémie
20.20–20.40 Oldřich Uličný: O projektu Moderní mluvnice češtiny

Slavnostní zakončení workshopu

O projektu ESF Vzdělávací cyklus Moderní mluvnice češtiny *Oldřich Uličný*

Tříletý projekt EU sdružuje padesátku lingvobohemistů z celé ČR. Vedle výukové činnosti se hlavní důraz klade na zpracování souvislého textu nové mluvnice češtiny. Tento termín je chápán ve smyslu „nauka o českém jazyce“. Proponované části mluvnice: Komunikace v češtině; Čeština – národní jazyk; Čeština a česká komunikace v úskalích dějin; aspekty a appendixy, kvalifikátory/funkční identifikátory.

Vzdělávací cyklus se bude realizovat formou čtyřsemestrálního semináře na deseti lingvobohemistických pracovištích ČR. Seminář je určen studentům magisterského a doktorského programu (mohou se účastnit i studenti posledních ročníků studia bakalářského). Cílem je prohloubení a rozšíření lingvobohemistických znalostí a operačních dovedností při analýze českého textu. Tematické oblasti: zvuková stavba češtiny, lexikologie, morfologie, slovtvorba, syntax, stylistika, sociolingvistika a pragmatika, vývojová dynamika spisovné i nespisovné češtiny – „vnější dějiny“ češtiny, teorie českého pravopisu.

Způsob sběru a zpracování dat pro mluvené korpusy ÚČNK FF UK v Praze *Lucie Válková*

Příspěvek představí jeden z projektů realizovaných v Ústavu českého národního korpusu, který je specializován na sběr dat spontánního mluveného jazyka (tj. výhradně na data z neformálních komunikačních situací) a jehož hlavním cílem je zachycení reprezentativního materiálu představujícího autentický mluvený jazyk a jeho zpracování pro mluvený korpus. V první části příspěvku objasním, jaký druh jazykového materiálu je pro náš sběr dat směrodatný (vzhledem k typu komunikační situace, míře připravenosti, charakteristice mluvčích atp.) a představím interní databázi sond mluveného jazyka (tzv. Mluvku), s jejíž pomocí je zajišťována organizace a komplexní zpracování sebraných dat směřující k jejich zveřejnění v jednom z jazykových korpusů. V druhé části příspěvku pak budu ilustrovat nový způsob přepisu získaných nahrávek pomocí speciálního přepisovacího programu Transcriber, který umožňuje propojit pořízený zápis se zvukovou stopou, a také alespoň v základních obrysech nastíním problematiku přepisovacích pravidel.

tím, jak jsou tvořena, v jakých kontextech se užívají nejhojněji, zda jsou užívána náhodně, nebo je představa jimi označované skutečnosti obecně sdílená a jak se na jejich frekvenci podílejí některé mimojazykové vlivy. Referát bude doplněn odbornou literaturou.

Paratexty autobiografických textů

Klára Soukupová

Referát se v první části zaměřuje na poetiku autobiografií a pamětí. Vymezuje jejich specifické místo v kontextu současné (české) literatury i v systému literárních děl obecně. Odkazuje i na problém oddělování fikčních a faktuálních narativních textů a zdůrazňuje literárnost, a tedy nedosažitelnost sto-procentní autentičnosti textů autobiografických. Po vymezení pojmu paratext a určení jeho role pro celkový smysl literárního díla je na konkrétních příkladech dokládán podíl fotografický příloh, které jsou chápány jako peritext autobiografie, na konstruování podoby autorského subjektu a celkového vyznění textu. V souvislosti s Flusserovým chápáním fotografií jako technických obrazů je na závěr vystavěna paralela mezi vnímáním autobiografických textů a fotografie.

Příslowce a predikativa

Lenka Uličná

O predikativech se u nás diskutovalo zatím nejvíce v 50. letech, poté, co vyšel článek Miroslava Komárka „K otázce predikativ (kategorie stavu) v češtině“ (Komárek 1954). Článek vznikl do značné míry pod vlivem ruské lingvistiky (hlavně V. V. Vinogradova), kriticky na něj zareagoval zejména František Trávníček (1956). Komárkovu snahu prosadit nový slovní druh (později modifikovanou, srov. Komárek 1978) zatím nikdo výrazněji nepodpořil. V žádné české mluvnici nenalezneme jednoznačnou definici predikativ, a to ani v Mluvnici češtiny II, která predikativům věnuje samostatnou kapitolu nazvanou Adverbia specializovaná pro funkci predikativu a Poznámku k otázce tzv. predikativ. Na letošním Žďárku bych chtěla oživit otázku formulování nového slovního druhu: zdá se, že dobrým východiskem bude aplikace otázkového testu (*jak je ti? dobře/chladno; jak je venku? chladno; *jak/*co je venku? tma* atd.).

Teoretické a metodologické důsledky tzv. vnitrojazykové enantiosémie

Martin Beneš

V referátu bude vysvětlen a doložen jev pracovně nazvaný vnitrojazyková enantiosémie (VjE). Jde – zjednodušeně řečeno – o stav, při němž má jeden lexém v rámci jazyka (pro různé mluvčí) dva protikladné významy (laureát, zevrubný atp.). Tento stav je svým charakterem vhodný k ilustraci několika vážných hypotéz týkajících se významu. To, co v podobě VjE vidíme v extrémní, absolutní podobě, existuje u „běžných“ lexémů také, ale v menší míře, tzn. že reprezentace různých mluvčích nejsou sice přímo protikladné, ale jsou drobně odlišné. S oporou v teoretické práci D. Zielińské (2007) ukážeme, jak daný problém přispívá (a) k teoretickému pochopení způsobu formování i fungování jazykového významu a co vypovídá o možnosti jeho změny vůbec a mechanismu této změny konkrétně. Kromě toho bude ukázáno, že VjE vede (b) k nutnosti zamyslet se nad vztahem E-jazyka (věty „všech“ mluvčích daného společenství) a I-jazyka (věty jednoho mluvčího). Zaměříme se např. na metodologickou otázku, zda výrok, který platí o E-jazyce, platí hned automaticky také o I-jazyce.

Literatura:

ZIELIŃSKA, D. (2007): *Proceduralny model języka*. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Co prodává Krakonoš aneb Sémantika značky

Kateřina Čechová

Příspěvek bude pracovat s fenoménem obchodní značky piva jako se sémanticky významně vyplněným komunikátem. Nástroje k této práci nám poskytne kritická analýza diskursu, která nepracuje pouze s jazykovou stránkou komunikátu, ale také s jeho sémiotickými a pragmatickými aspekty. Jev, který obecně nazýváme jako značku, rozložíme formálně na samotné proprium, na tzv. logotyp a na symboly, které s danou značkou konotují. Zaměříme se na posuny sémantického vyplnění propria na úrovni přenosu významu mezi motivujícím a motivovaným jménem a také na úrovni reklamní komunikace probíhající mezi producentem a recipientem. Dotkneme se obecně kódování ideologie v komunikátu s persvazivní intencí. U jednotlivých značek se pokusíme vystopovat proměny v přístupu k reklamní komunikaci na základě proměn logotypů pivních etiket.

Repetice v hindštině a jiné techtle mechtle

Vojtěch Diatka

Hindština je jazykem bohatým na různé druhy opakování slov nebo jejich částí, které slouží k vyjádření rozmanitých sémantických odstínů. Zajímavost tohoto jazykového fenoménu spočívá hlavně v množství různých typů repetice. V některých případech nedochází v rámci této morfologické operace pouze k zopakování formy, ale i k zopakování významu, což je charakteristickým rysem celého indického jazykového svazu. Repetice v hindštině je produktivním procesem, který se může realizovat téměř na každé lexikální jednotce. S repeticí často velmi těsně souvisí onomatopoeie, jejíž rozsah je pro hindštinu třeba rozšířit, aby byla aplikovatelná na slova související s jinými smysly než sluchem. Součástí příspěvku nebude jen popis hindštiny, ale také drobné hledání paralel s češtinou, která je na různé podobné typy opakování slov překvapivě bohatá.

Proč dialektologie?

Michaela Hejná

Dialektologie může být definována jako „nauka o dialektech“ (F. Čermák, *Jazyk a jazykověda*, 2007) nebo snad jako „část jazykovědy zabývající se nářečími“ (J. Linhart a kol., *Slovník cizích slov*, 2003). Může se zdát, že studium dialektů je svým způsobem samoúčelné, a tedy dále nevyužitelné a nepotřebné. Jestli tomu tak skutečně je, na to se referát pokusí odpovědět. Tematika bude zvážena z hlediska dialektů, jimiž se mluví v Británii (tj. v Anglii, Walesu a Skotsku), a to z hlediska synchronního i diachronního.

Připravenost a nepřipravenost v psané produkci

Jan Chromý

Referát představí první výsledky experimentálního zkoumání připravenosti a nepřipravenosti jako stylových faktorů ovlivňujících produkci psaného textu. Výsledky budou napovídat, jak odpovědět na obecnější otázky ohledně stylových faktorů: a) Jakým způsobem působí jednotlivé faktory na produkci textu?; b) Jaká je souvislost mezi jednotlivými faktory?; c) Jak fungují tzv. „komplexní stylové faktory“? První otázka je důvodná proto, že byly stylové faktory dosud vyvozovány bez náležitého empirického zkoumání – není tak jasné, na co konkrétně určitý faktor při produkci textu působí a do jaké míry. Druhá otázka se opírá o představu, že různé

Koreference a typy reference v češtině

Jiří Pergler

Referát se bude zabývat problematikou koreference a typy reference v češtině. Nejprve stručně představím model koreference používaný v projektu antotace rozšířené textové koreference a bridging anafory v PDT, realizovaném v Ústavu formální a aplikované lingvistiky MFF UK, přičemž pozornost bude soustředěna zvláště na uplatňovanou klasifikaci typů referenčních vztahů (typ 0 a typ NR). Následně na několika příkladech ukážu několik problematických míst tohoto modelu, která jsou způsobena především dichotomickým charakterem klasifikace reference. Nakonec se pokusím navrhnout vlastní rozdělení typů reference, a to podle dvou zřetelně vymezených a navzájem nezávislých kritérií – kritéria generičnosti (reference individuální a generická) a kritéria specifčnosti (reference specifická a nespecifická). Ukážu, jak je možné pomocí tohoto rozdělení efektivně popisovat zmíněné problematické jevy.

Jazyk a styl psané české publicistiky v roce 1989 v porovnání s rokem 2009

Olga Pišová

Ve svém příspěvku představím jazyk a styl textů Mladé fronty DNES v období leden až prosinec 2009 v porovnání s komunikáty, jež se objevovaly v deníku Rudé právo z roku 1989, taktéž v období leden až prosinec. Vycházela jsem přitom z předpokladu, že významné politické a společenské události dvaceti let ovlivnily jazyk publicistických komunikátů. Tomuto tématu jsem se podrobně věnovala ve své diplomové práci, s jejímiž výsledky bych účastníky konference ráda seznámila.

Při analýze publicistických textů jsem se zaměřila především na výskyt prostředků automatizovaných, aktualizovaných, frazémů a jejich typů a následně na popis těchto prostředků a jejich funkci v textu. Na základě shromážděného jazykového materiálu jsem se také pokusila stručně postihnout změny ve slovní zásobě v závislosti na společenských a politických změnách odehrávajících se v daném období.

Barvy ovoce a ovocné barvy v češtině

Hana Prokšová

Ve svém referátu se zamýšlím nad užíváním sekundárních označení barev. Konkrétně se zaměřím na česká adjektiva derivovaná ze substantiv označujících ovoce, jejich zachycení ve slovnících a užívání v úzu. Zastavím se nad

K transkripci starších textů – jak zachycovat (zdánlivě) nepravidelnosti?

František Martínek

Příspěvek vychází ze zkušeností s budováním korpusu českých humanistických textů z let 1500–1620. Klade si otázku, jaké jevy je při transkripci možné považovat za „pouze“ pravopisné, a tedy odstraňovat bez upozornění, a na jaké je naopak zapotřebí upozorňovat (transliterací sporných míst), protože mohou být východiskem alternativních významových interpretací. Nejistotu v interpretaci grafiky tisků příspěvek demonstruje především na značení samohláskové kvantity v tiscích. Poté teoreticky ukotvuje a odůvodňuje metodu užívanou při transkripci: individuální jevy se zaznamenávají v paralelní transliteraci, kolektivní a systémové jevy pak přímo v transkripci. Závěrečnou část příspěvku tvoří diskuse o dřívějších přístupech ke kolísajícím jevům ve starším jazyce; na jejím základě se argumentuje pro zvolený postup.

Kam se podělo „i“?

Lucie Medová

Systém tematických sufixů v minulém pasivním participiu v češtině vykazuje jednu nápadnou mezeru: proti ostatním (infinitivním) třídám je tematický sufix u sloves s kmenotvorným sufixem *-i-* ztracen (tj. *děl-a-t – děl-á-n-a* vs. *pros-i-t – proš-0-en-a*). Argumentuju, že pokud budeme o *-e-* v tvarech typu *proš-e-n-a* uvažovat jako o tematickém sufixu, krom systematickosti ve tvoření pasivních participií vysvětlíme také další morfologické záludnosti české (slovanské) verbální morfologie.

Struktura věty z pohledu frekvence a délky slova

Jiří Milička

Kvantifikace textu nám umožňuje formulovat dobře testovatelné lingvistické zákony a navíc nám poskytuje optiku, díky níž si můžeme klást nové otázky. V tomto příspěvku se zaměříme se na fakt, že slova ve větě jsou řazena podle určitých struktur (a to i v češtině, o níž se tvrdí, že má „volný slovosled“), a ukážeme si, jak nám jednoduché frekvenční a délkové zobrazení pomůže vyslovit několik falzifikovatelných hypotéz. Závěr bude patřit diskusi nad interpretací těchto hypotéz a nad možnostmi jejich využití v praxi.

faktory mohou při produkci textu spolupůsobit, anebo se naopak „potírat“. Třetí otázka je založena na tom, že z obecných faktorů (např. věk) lze vydělit faktory dílčí (např. kapacita pracovní paměti, pisatelská zkušenost), jejichž vliv při produkci může být značně rozdílný, případně až protikladný.

Text jako fraktál – text jako znak

Martin Janečka

Příspěvek se zabývá analýzou básně Havran od Edgara Allana Poea v překladu Kamilla Reslera. Jako metodu jsme použili fraktální analýzu textu, popsanou v českém prostředí zejména Ludkem Hřebíčkem, jenž rozpracoval aplikaci Menzerath-Altmanova zákona. Zaměřili jsme se na problémy s definováním základních jednotek jazykového popisu, zejména slova jakožto jednotky nejvýrazněji disponující povahou znaku; po aplikování statistických dat na předem definovaný matematický aparát jsme zjišťovali, zda zkoumaný text vykazuje rysy fraktálu. V druhé části se věnujeme sémiotické reflexi Hřebíčkem navrženého uchopení jazykových rovin (a jejich jednotek), zejména jeho konceptu větného agregátu, který je oproti ostatním jednotkám koncipován z hlediska sémantiky. Kriticky reflektujeme rovněž terminologický a metodologický podklad s poukazem na proklamované cíle „hřebíčkovské“ textové lingvistiky.

Jazykový rozbor diplomatických depeší československých vyslanců z roku 1938

Denis Jerie

Předmětem tohoto referátu je jazykový rozbor fenoménu diplomatických depeší/zpráv zasílaných československými vyslanci na ministerstvo zahraničních věcí, a to na sklonku existence první československé republiky, v roce 1938. Jedná se o uchopení fenoménu diplomatické zprávy a vzájemné porovnání charakteristik jednotlivých autorů, a sice jak obecněji z hledisek historických, psychologických, sociologických, tak především z jazykového hlediska. Jakým způsobem referovali vyslanci o diplomatických jednáních? Co ve zprávách říkali naplno a co jen naznačovali? Jak se jeví zpráva jakožto jazykový fenomén? V referátu porovnávám charakteristiku depeší osobností tehdejšího československého diplomatického světa: Vojtěcha Mastného působícího v Berlíně, Jana Masaryka působícího v Londýně a Štefana Osuského působícího v Paříži.

Zprávy vznikaly v kancelářích vyslanectví. Konkrétní vyslanec je diktoval svým spolupracovníkům, kteří mohli také do stylu zasahovat. Zprávy byly sestavovány za různých okolností – když měl vyslanec více času, mohl se i více věnovat podobě zprávy, v případě nějakého hektického jednání odesílal pochopitelně zprávy stručné a věcně sestavené a na styl zřejmě nebylo času. Nemůžeme zřejmě hovořit o autorství tak zřetelně jako např. u literárních děl, nicméně charakteristika osobnosti, jeho temperament, schopnosti, věk, vzdělání, sociální postavení i politická orientace vyslance a také jeho vztah k aktuální vládě, ministři, prezidentovi jsou v textech patrné – někde více, jinde méně. Toto vše se pak odráží v jazykové podobě textu - v její sémantice, syntaxi, stylistice. . .

Referát se opírá především o edici Československá zahraniční politika v roce 1938, svazek I. a II., z řady Dokumenty československé zahraniční politiky, vydanou Ústavem mezinárodních vztahů v Praze roku 2000.

Komunikační funkce a intencionální sémantika

Jakub Kopecký

Příspěvek se zabývá různými možnostmi uchopení komunikační (ilokuční) funkce výpovědi (KF), zejména tzv. intencionální sémantikou (konceptem nepřirozeného významu) H. P. Grice. Zamítnuty jsou pokusy o založení KF na aktuální intenci mluvčího docílit určité reakce adresáta – jde buď o intenci „přímočarou“ (Grepl, Searle), nebo reflexivní, postavenou na její rozeznatelnosti adresátem (Grice). Aktuální záměr mluvčího zřejmě není nutnou součástí komunikačního aktu. Kriticky bude zhodnocen také pokus P. Koťátka založit význam promluvy na jejích normativních důsledcích. Na závěr bude představen návrh definice KF, která využívá, zároveň však i modifikuje Griceovo vymezení nepřirozeného významu: s problémem aktuální intence mluvčího se vyrovnává přenesením její role na stabilní funkci výpovědi.

Hora, jež pětkrát změnila své jméno

Václav Lábus

Příspěvek *Hora, jež pětkrát změnila své jméno* popisuje vývoj a proměny pojmenování vrchu Hvězda, nacházejícího se na pomezí Jizerských hor a Krkonoš. Pojmenovací a komunikační varianty, které se v souvislosti s pojmenováním tohoto orografického objektu vyskytly, reflektují nejrůznější vnitro-jazykové (nářečí, ekonomizace projevu), ale především mimojazykové jevy,

kteří výběr příslušného oronyma v dané době ovlivňovaly (dějiny a proměny osídlení, dobové společensko-politické klima, geografické poměry atp.). Zvláštní pozornost klade příspěvek na meziválečné období a spontánní počestování. Vývoj pojmenování vrchu Hvězda velmi dobře ilustruje, jak složitá byla cesta k dnešní podobě pomístního názvosloví v těch oblastech, které byly před rokem 1945 osídleny německým etnikem.

Deadjectival verbs and degree adverbs

Eva Lehečková

The paper is concerned with the semantic properties of deadjectival verbs (DAVs) in Czech. In the current literature on adjectives (Kearns 2007, Kennedy 2007, Kennedy – McNally 2008) it is assumed that there are fundamental semantic differences between adjectives as regards the openness/closeness of the scale and as to whether they are true for the maximum or minimum amount of the property along the scale. Some authors (Winter 2006, Caudal 2005) explicitly state (on the basis of English and French data) that the same classes can be distinguished in the set of DAVs as well. There has also been carried out a series of psycholinguistic experiments in order to show the given semantic categorization to be psychologically real (for the recap of these experiments cf. Frazier et al. 2008). The aim of the paper is to verify the categorization of DAVs in Czech via one of the standard tests – the speakers' acceptability of particular DAVs in the scope of degree adverbs (e. g. *částečně, úplně*).

With the support of the data I claim that while the original categorization of adjectives proves to be adequate for Czech, the speakers' judgments concerning Czech DAVs are more obscure and show that the estimated correspondence of original adjectives and the derived DAVs is not as direct as it might seem. I propose that a more detailed analysis of DAVs should be taken into account, based on the different nature of lexical affixes integrated in the morphological structure of DAVs. I show that the distinction between lexical and superlexical prefixes provides us with solid explanation of the experimental output of speakers' judgments as well as the statistical tendencies of the corpora data. More detailed model of DAVs is provided as the output of the analysis.